

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PART KOZLÓNYA.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többeszer
hirdetéseknél a ki szerinti jutányos arányban csökkenteni kell. Bélyeg-díj min-
den külön beiktatással 30 kr.

Debreczen és a művészetek.

(S. B.) Magyarország vidéki városaiban pár év óta minden tekintetben hatalmas átalakulások észlelhetők. Ott hol ezelőtt sivár közönnyel fogadtak mindent, a mi a köznapiasságon felül emelkedik, ma már élénk mozgalom észlelhető, melynek üdvös hatásait különösen a művészetek különböző ágaiban tapasztaljuk.

Először lendült fel annyira a mennyire a zeni élet. A zenét kezdték először kultiválni a vidéken, s ma már több város így Pécs, Arad, Szeged és Nagyvárad kifejlődött művészi élettel dicsekszik.

A képzőművészetek ágait azonban egészen az utóbbi időkig elhanyagolták. Sajátságos nemtörődömséggel viseltetett a magyar vidéki közönség minden iránt a minek kép vagy szobor volt a neve. Nem volt reá esél, hogy a fővároson kívül festő vagy szobrász existáljon, mert ha csak művészetét nem adta fel, s nem vetemedett czimintábla festésre vagy kőfaragásra — akár éhen halhatott.

Ez a szomorú dolog nagyon is meglátszik minden magyar városban. Még ezelőtt három négy évvel is keresni kellett azt a várost, mely művészi becsü „magyar“ alkotással büszkélkedhetett. Ha például épült is itt vagy ott egy-egy monumentális középület, magyar jelleg nem

volt rajta, magyar művészek festménye vagy szobra nem díszítette azt.

Szinte idegennek tetszett a vidék előtt az a szó, mely a múlt év végén a fővárosból hangzott el, hogy a vidéket fel kell rázni a nemtörődömségből, egészséges irányban kell művészi értékét fejleszteni.

Iső szemmel látható eredménye lett e mozgalomnak a szegedi képzőművészeti kiállítás, mely az egész ország érdeklődése mellett nyílt meg a múlt hónapban. Az ország második városában úgy látszik hamar jó talajra talált a mag, s meghozta a maga gyümölcsét. Szeged jó példáját csakhamar követni fogja a szomszédbeli Arad, Nagyvárad, s a kissé távolabbi Temesvár. Pesthez való közelsége Pozsonyt is a helyes utra fogja téríteni.

A nélkül hogy jósolni akarnék, merem állítani, hogy ezekben a városokban csakhamar fellendül a művészi élet, mert már helyzetük, lakosságuk természeténél fogva is fogékonyabbak az esztetikai értelemben vett szép iránt.

Önkénytelenül is élénk áll a kérdés, mely tulajdonképen tárgya e cikknek, hogy Debreczen városa, melynek minden tekintetben jó példával kellene elől járni, mikor lesz abban a helyzetben, hogy nemcsak ipari, gazdasági és kereskedelmi,

de művészeti téren is versenyképes legyen a szó legnemesebb értelmében.

Ha a mai viszonyokat vesszük kiindulás pontul, úgy bizony azt a szomorú következtetést kell levonnunk, hogy talán csak egy negyed század lesz képes annyira átalakítani e várost, hogy itt e szó „képzőművészet“ igazán ismeretes fogalom legyen.

A mennyire halad városunk a kereskedelmi és gazdasági versenyben, ép olyan szomorú stagnálást tapasztalhatunk művészeti kérdésekben.

Debreczen egyetlen monumentális épülettel nem dicsekedhetik. Tereit a Csokonai szobron kívül más nem díszíti. Nincs egyetlen épületén vagy épületében olyan alkotás, mely a magyar művészet diadalát hirdetné.

Majdnem minden városnak megvan a maga muzeuma, Debreczennek ez is hiányzik. Sőt, a mi a legjellemzőbb, a zeni élet is csak úgy teng leng s kárba vesz egy pár lelkes ember kitartó munkássága.

Egyetlen szobrászát Debreczennek csak úgy ismerik, mint a ki épületdíszítményeket készít. Ez az ambiciozus ember, hogy fennírta magát, csak néha áldozhat igazi hivatásának. Két jeles festőjét Budapesten ismerik — de itt nem. Annak, hogy debreczeni ember alkotását a budapesti tárlaton elfogadták,

Halál után.

— „A Debreczen“ tárczája. —
Írta: **dr. Várnai Ferencz.**

Elhangzott a nagy harangzugás; elmúlt a fényes szertartás, a nagy fekete érczkoporsót leeresztették a földbe. Az élet, az elröpült ami megmaradt az csak az emlékezet!... A fiatal özvegy talpig gyászba öltözött s most meg jobban visszavonult, mint férje életében. Rövid három négy hazasság után maradt így egyedül. Egészen egyedül. Kicsiny gyermek édes, csengő hangja nem veri fel az ő néma magányát, gerlebugáshoz hasonló bohó kaczagása nem deríti fel az ő keservektől kintzett, bánatos szívét. . . Nem is kísérli meg vigasztalni senki, hagyják, hadd tombolja ki magát szívében a fájdalom; majd eljön a nagy orvos az idő s lassankint bebegeszi a mély sebet. Hisz a világ csak az ő boldogságukról tudott, csak azt látta, hogy úgy élnek mint egy pár galamb, egyik a másikra nevezve a világnak minden üdve, minden boldogsága, nem kellett tehát nekik senki sem. Nem jártak sehová, otthonuk nyújtotta mindazt, amit künn úgy sem találtak volna föl soha. És most ez a világ, ez az otthon elveszett!

Lassankint elmaradtak a résztvevők s az özvegy magára maradt fájdalomában.

Lehorgasztott fővel járt-kelt egyik szobából a másikba. Egyszerre megállt a nagy tükör előtt s megsimogatta hófehér homlokát s daczosan nézett szembe — önmagával. Sötét fekete haja rendetlenül hullott szét domboru

homlokára tüzes, villogó fekete szemek fölött sötét felhőként vonultak össze szemöldek, piciny piros ajkai közül kicsillantak fehér fogai s mintha dobbantana lábacska, küssé hátra hajolt a karcsu derek es míg homlokáról fölsimította az előre törekvő fürtöket otthonkájának bő ujjá visszabullott s látni engedte a formás gömbölyű hófehér kart! . .

Aztán hirtelen elfordult a tükörtől s ingerülten egy karosszékre veté magát. Szeretett volna hangosan kiáltani; szerette volna ha most ő reá figyel az egész világ s oly rég elnyomott, fekete tartott indulatainak tanuja lett volna mindenki, a ki csak ismeré. Hadd tudná meg mindenki, hogy csak — komédia ez az egész gyász, hogy a lesütött szemekben ott bujkál a fékezhetetlen öröm sugara, a bánatos arcz folyton mosolyra álló vonások álarcza s az összeszorított ajkak rakoncátlan, haugos kacaj beklyói.

Hogy a gyász keserve, fájdalma s a bánat szomorúsága csak röpke, muló szavakban él, — míg a szívet egy hatalmas érzés dobogtatja hevesen. A megváltás boldogsága! Igen, hadd tudná meg mindenki, hogy a halál, mely férjét, nem elragadta, hanem csak oly kéőn es oly lassan elvonszolta, neki — megváltó angyala volt.

Ah, mint kéjlel meg a szabadulás mámorában, miként a rab madár, midőn a szűk kalitból szabadulva, először hajtják szárnyai a verőfényes, üde szabad levegőt. Hazugság, komédia ez a gyász, mert a gyász éppen most múlt el, midőn az ő házasságuk

siri virága véget ért. Oh, micsoda három év volt ez!

Férje szenvedélyes szerelme csakhamar győtrő féltékenységgé, majd kíméletlen zsarnoksággá változott. Mielőtt egymásai lettek volna, mily ékes szavakban festé az ifju szerelmes szívével oly könnyen elhit boldogságukat s fantáziája mily élénk színekkel vont be a jövőt!

De mily szörnyű lett a csalódás. Martir volt három teljes esztendőig. Nem engedte ferje tarsaságába, míg otthona csak a szenvedések színhelye volt.

Győtrte, kinozta és a világ azt hívé, hogy az ő otthonuk a boldogság, meglegedés tanyája.

Lassan felkel ülőhelyéből mintegy erőszakosan üzve el győtrelmes házasságának kínos részleteit. Bemegy ferje dolgozó szobájába. Meg érintetlen minden. A falon ott függ a festő keze alól is sapadtan előkerült érdekes arcz, merengő szemével. . . A férje arczképe. Bátor, győzelmet kifejező arcczal néz reá.

. . . Boldogságomat nem raboltad el! azt nem vitted le a rideg néma sirba te ő ző, kegyetlen ember, te! . . . Az én ereimben még pezseg a vér, minden idegszálam a gyönyör, a boldogság után eped. . . Igen! százszor jobban most, hogy te megismerttetted velem a kietlen életet, a boldogtalanságot! Ifju életemnek három elrabolt éve: egy-egy örökkévalóság a pokol győtrelmeiben. . . De karpótolva leszek, érzem, s oly jól fog esni a boldogság — elégtételül is! . . .

senki nem örül, mert hiszen kit érdekel az, hogy két professzor mit pingál összevissza,

Megelégszünk azzal, hogy van zenedénk, dalárdánk — többet ostobaság volna kívánni. Még színházunk nivója is amolyan köznapi — a melyet Kecskeméten vagy Szatmáron szóval a kisebb városokban eleget láthatunk.

Mikor arról van szó, hogy az emlékkertben levő oroszánt a rendeltetési helyére vigyék, felsőbb parancsból politikai kérdést csinálnak belőle, megakadályozzák egy művészi becsü emlék felállítását, szóval a politikával agyon csapják a művészetet.

Pedig hát ennek az megölő gyilkosa. Egyöntetű eljárásról szó sem lehet, mert hiszen ha tiz lelkes, művelt ember jót akar, husz másik épen csak azért nem akarja.

Hogy hova fog ez vezetni, azt nagyon jól tudjuk. Dicsőségére nem válik Debreczennek, nemcsak mi, de főleg utódaink, kiket majd modernebbé tesz a XX-ik század szele, fognak pirulni érte.

Meg kellene találnia a helyes utat, a mely ebből az egészségtelen állapotból kivezessen. Követni kellene Debreczennek Szeged példáját, s egy képzőművészeti tárlat rendezésével próbára kellene tenni városukat, hogy vajjon nem lehetne-e már most, nagyobb apparátussal előkészületek nélkül egy kis reformot teremteni.

Én azt hiszem, ha azok, kik hivatalva vannak nemcsak politikai, de társadalmi téren is irányt adni Debreczen városának, kezökbe vévén az ügyet, nem vallának kudarcot.

A kezdet munkával, sőt sok fáradsággal járna, de hisz az uttörőknek mindenütt küzdeni kell; annál édesebb leend munkájok gyömölcse.

Fokról-fokra haladnánk így. Egy

Leül az íróasztal előtti székre s onnan nézi a hideg arckepet. Mosolyra vonulnak ajkai. Resztvevőn szánja azt az embert, — mint a hogy a teljesen levert ellenfelet sajnálni szokas.

Van ebben a szánalomban, s'jánlkozásban egy óriási adag jól eső érzés, hogy a megszántak nem mi vagyunk s egy óriási adag káröröm.

Csak éppen az nincs benne, a minek lenni kellene. Szórakozottan az íróasztalon levő összehajtott iratok között turkál rózsás ujjacskaival. Az iratok közül egy lezárt level kerül elő, gondosan lepecsételve s e címmel ellátva: «A feleségemnek.» Hevesen dobban meg a szive. A férje írása! Félelem fogja el s hideg borzongás fut keresztül tagjain. Mintha az az arc most még sápadtabb lenne, a szemekben harag kifejezése ülne s az összeszorított ajkak elfojtott düht rejtenének. A halott kiszól a sírból... «A feleségemnek!» Kezében remeg a kis levél s perczekig tart, míg felmeri bontani.

Igen, a férje írása!...

Eszeveszett tánczot járnak a nyugodt kézre valló betűk s nem képes mindjárt elolvasni. Szemeit megdörzsöli s mélyet sóhajtva, mint a ki nehéz tetre szánja magát, olvasni kezdi:

... Kedves, szenvedő feleségem! Ugy-e kifakadsz ellenem újra, hogy ime a halalomban sem hagyok neked nyugtot? Igazad van. Utoljára történt. Nem foglak háborgatni többé: Nyugodt vagyok: te sem fogsz engemet...

évtized alatt óriási eredményt érnek el. Akkor beszélhetnénk Debreczen művészi életéről, a mi pedig manapság hű ábránd. Pedig nagyon jól tudjuk, hogy a művészet föllendítését erősen megköveteli Debreczen reputációja.

A ruthén kérdés.

Második közlemény.

Beregszász, 1899. márcz. hó.

Az elmaradottság folytán a ruthén nép nemcsak szegény, hanem buta is. Hogy mennyire visszafeljődött ez a néptömeg, legjobb bizonyítja az, hogy az állami iskolákban, a hol nem bocsátják feljebb a növendéket addig, míg valamit az illető osztály tárgyaiból meg nem tanult, az egész ruthén felvidéken meg sem nyílik az V. és VI. elemi osztály, sőt a IV-ben is csak egynehány lézeng minden községben, mert a hatéves iskolázás alatt nem képesek annyira vinni, hogy a III. illetve IV. osztályból feljebb is menjenek s hi eléri a 12-ik életévet, a mindennapi iskolázás megszűnik.

Ezt a népet valamire megtanítani, megszokott életrendjétől eltéríteni valóságos művészet sőt egyszerre lehetetlen. Míg a tótok minden nyáron ellepik az alföldet s learatják a magyar föld termését, addig a ruthén nyáron elpepecsel a maga — jóformán semmit érő — kis gazdaságában vagy zsellertelken s idejének legnagyobb részét a mezőn és az erdőben silány barmai őrzésével tölti el s telen legfeljebb fat vag az erdőben, de egyebet aztan egész esztendőn nem csinál. Hogy így módon nem képes annyit keresni, amiből szépen szaporodó családját eltarthassa, az csak természetes.

A ruthén nép a maga szellemi elmaradottságában az idő folyamán teljesen ellustult s ma, mikor már a felvidék legnagyobb része tagosítva van, vagy legalább is annak közvetlenül előtte áll, amely elvette, illetve elveszi majd legfőbb jövedelmi forráját, a közös legelőkön folytatott marhatenyésztésből eredő gazdálkodási rendszer megszüntetésével, a ruthén rezignálódva viszi utolsó borjacskaát vásárra, hogy arából kifizesse a papot, tanítót és az adót, avagy — ami még közönségesebb — egykedvűen nezi, hogy miként hurcolják el azokat ugyane czelokra zalogba.

De könnyíteni akartam a lelkemen, mielőtt megszabadult testem roncsaitól s mert tudtam, hogy elmuasom után úgy sem lehetsz az enyém — vezekelni akarok előtted. Esküvőm után alig néhány hónapra, te már alig emlékszel erre, heves szivdobogást kaptam, mi csakhamar elmúlt. Orvosom most veszélyesnek jelenté ki bajomat s e csakhamar megtudtam, hogy életem napjai meg vannak számlálva. Ez időtől kezdve megváltoztam. Jól tudom, ha mosolygótál baj volt; ha szomorú voltál ingerelt. Bármit tetél rosszul tetted. Minden lépésed gyanús volt előttem. Ha figyelmes voltál hozzám — hízélgés volt, ha rideg voltál — mást szeretél. Ha ebből voltál almodoztál valakiről, ha álom borult szemeidre: felébrésztettelek, hogy meglopjam édes álmodat. Gyűlöttelek — szerettelek! Megölni vágytalak volna. — Imadtalak! Oh mert tudtam, hogy elveszttem azt a mérhetetlen boldogságot, mit a te biasod okozott s még a gondolatot sem tudtam elviselni, hogy te a másé légy. Lázás szememmel egyedül sosem láttalak téged a pillanattól fogva, hogy bajom megösmertem, hanem két erős ölelő kar között, a mint vágytól, szerelemtől kipirult ábrázattal bugva borulsz annak a másinak kebelére. Te asszony, te, kit ha álom szabaddá tett, — hidd meg e látományert megbocsáthatod, még el nem követelt büneimet is!

De kibékültem e pillanatban veled és

Vasarokról szoltam az imént. Debreczenben fogalmuk sincs arról az embereknek, mit jelent ez a szó: vásár. Azt, amit Debreczenben, semmiesetre sem. A Tiszahaton s annak felső szélén, Beregszászban még hasonlít némileg a Tisza balpartján ismert sokadalmakra mert ide még összegyűlnek a tiszamenti községek gyönyörű lovai és szarvasmarhái, azonban már Beregszászban is, de különösen Munkácsra a vásártér egyik sarkában szerényen meghuzódik egy-egy sovány riska tehén mellett a fehér gubás ruthén paraszt — s varja a jó szerencsét; — az pedig, akinek pénze a vásárolásra csakugyan van, a tiszaháti czimerez ökrök es szilaj csikók mellett észre sem veszi szegényt s az a vásár végével szomoruan handukol jóságá után, ha ugyan meg nem könyörült (ő legalább azt hiszi, hogy azt tette!) rajta egy-egy lengyel zsidó s nem szurta ki a szemét egy pár forinttal, amennyinek talán még a kétszeresénél is többet ér a jobb sorsra érdemes riska, de aminek a szegény ruthén örül, mert legalább pénzt lát s nem kell neki újra (Isten tudja hanyadszor szegényszemre visszagyalogolni a Verhovinára végig a Latorcza vagy Orsova egész folyása mentén.

S ezt tudják nagyon jól azok az emberek, a kik a ruthén felvidéken a bpesti árveresi hiénák szerepét könnyű szerrel s még könnyebb lélekkel befoglalták magoknak, akik ott vannak a ruthén parasztnomában, ha vásárra megy, ott vannak, ha megütik háza előtt a dobot, ott vannak, ha pénz kell neki is uzsora kamatra s ott vannak, ha a ruthén parasztpalinkára szomjazik. Különös egy faj ez, de talán még különösebb az, ahol oly jó melegágya van a szaporodásának, amely azonban épen ennek folytán igen megfojja változtatni ennek a fajnak későbbi életmódját. Megpróbálok néhány szóval leírni a természetrajzát.

Egy batyuval a hátán bejön Galiciából, ahol tudvalevőleg már nem igen fernek el az emberek, de ahol sokkal kevesebbe szorgalmasak, mint Ausztriának akár nemet, akár cseh vidékén, akik nem Klíma után vágyakoznak az emberek, megáll Munkácsra, ha ugyan nem előbb s a fentebb leirt módon megszerzi a legkönnyebben lépre csálható ruthén, az annak épen azon a napon legfelelegesebbnek, avagy pénznyeresi szempontból legertékesebbnek tartott ingó vagyonát, sokszor nem is készpénzen. Alig hogy a

sietek felhasználni sz vem jó sugallatát, mert úgy lehet a következő perczben talán mohó sietséggel egy leve tört ragadnék meg, hogy szivebe döfjem kegyetlenül!

Megkésérltettem az életedet, meggyötörtem lelkedet, mert — most már érzem — előlegezte balsorsom a féltékenységet jövő boldogságodért a siron tulra! Szakítsd szét az özvegyi fátolt en szabaddá tett asszonyom, s ha olykor majd boldogságod napjaiban a régmúlt időkre visszagondolsz, jusson eszedbe, hogy gyűlöletem visszahagytam de igaz szerelmet elvittem a siron tulra is! Isten veled!

A szép özvegy asszony erőtlennül rogyott le a székre s a meglepetes első perczében tágranyitott szemekkel bámult férje arckeperé. Az a sápadt arc olyan szomorú volt most, azok a szemek annyi bánatot tükröztek vissza s mintha az ajkak szóra nyílnának: Szerettelek! szerettelek! Gyűlöttelek — mert halálisan szerettelek! Heves zokogás szakadt föl hirtelen az özvegy kebléből, leborult férje íróasztalára s mig szivét éles fájdalom marcangolja, mintegy bünbocsánatot esdve csokolja össze azokat a sorokat. Sokáig marad ott leborulva s mikor szíve fájdalom sűrűn hulló könnyei enyhítenek némileg, feláll s tédre ereszkedve férje arcképe előtt buzgó imára nyílnak ajkai.

Most adta meg a végtisztességet elhunyt férjének. Most temette el igazán. A temető a szíve volt és azért nem váltotta fel ott elhalt férjét más soha. Hü maradt.

kezében van, előbb nem, Marhára még iprost s mi nyereségre sz Közben — u de én ezt sz ha számadás nök ki-ünny,

Bámula milyen kevés az ember, h levegő ott is mutatja, hogy volt, mikor gati lejőjén dalon.

Ugyaní folytatott m tosan átalak ba nem tu összeszerzet ruthének k de a falu ő szi s ezzel kácsos, ott lást magána kap a már mire újra S már földbir kitűnő szim lesz rossz elégszik.

S itt országi élet bizonyítja, jobb a leve a ruthén fe mint a mil tőke, amely országrész mint földh nem megfo gyeken és kal ő-zshat kaban a fe hén fejek hosszú szá vaszi napsz tékony su milyen ny imádjá.

A ma megállítják alföldről valamint a tilalomfaké detve zugó

»E

Ninc

Mini

ünnepek a nem fogad közelebb, 6-án.

Okt.

több függ értőleg in hogy az 50 éves fo iskoláiban

Uj

gedüs Sár a képvisel falt valas Bánffy res tak, hogy arra,

Heg

tási jkőny vége, ho szocialista jelentkez ellen lepr öltetés e

a kormányok a hágai értekezlethez való készsége hozzájárulásában újabb zálogát látja annak, hogy sikerül a béke termékeny gondolatát a népek köztudatában kicsiráztatnia.

Főhercegnők Berlinben.

Berlin, márcz. 27. Mária Annonciáta és Erzsébet főhercegnők tiszteletére Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagy követőnél nagyobb reggeli volt, a melyen a főhercegnőkön kívül Albrecht vürtembergi herceg is megjelent a feleségével.

A Fülöp-szigetek.

Washington, márcz. 27. (Reuter.) Otis tábornoknak egy tegnapi távirata jelenti: Mac Arthur tábornok edényomult Polon tul két mérföldnyire és Manilától 9 mérföldnyire. A tábornok ma nyílt terep igyekszik jutni, mert a fölkelők a sánczok mögött, a melyekből az amerikaiaknak folyton ki kell verniök őket, erősen ellent állanak. A város egészen nyugodt.

Washington, márcz. 29. (Reuter.) Egy manillai távirat szerint Löwenstein herceg, a ki Miller tábornok diszhadsegédeként a tűzvonalba jutott, lövést kapott az oldalába és nemsokára meghalt. A herceg 35 éves volt. A herceg német kísérete szintén megsebesült.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

— Thaly Kálmán levele. —

A dicső emlékü II. Rákóczy Ferencz hamvainak hazaszállítása kérdésével közelebbi időkben nagyon sokat foglalkoztak a lapok és bizonyára minden magyar embert érdekel, hogy e szent hamvakat a haza földjére miért nem szállítják haza, holott ez előttünk éppen semmi nehézségbe nem ütköznek látszik.

E kérdésre ad kimerítő és bizonyára autentikus felvilágosítást Thaly Kálmán országos történésszünk, városunk szeretett képviselője, a Rákóczy hamvainak hazaszállítása kérdésében kapott levelére egy szilagy-somlyói urnához a napokban küldött válaszában, miből közérdekű voltánál fogva közöljük a következőket:

„Mélyen tisztelt urnó!

F. hó 14-én hoztam intézett, igazi honleányi nemes érdelemmel, lelkesen és magyarsan, sőt eleven ifjui tüzzel és kedéllyel irt becses sorait gyönyörködve olvasám. Hába, ilyen asszonyok csak az erdélyi részekben teremnek!

A dicső emlékü szabadságvértanu II. Rákóczy F. hamvainak hazaszállítása nem a penzhiányon mulik. Pécz volna arra elég, mert gyűjtöttek is már, de meg az ő és hű barátja s bujdosó tarsa gr. Bercsényi konfiskált és ma is a kir. kincstár kezén levő tokaji és ungvári uradalmainak jövedelmeiből bőven kitelne minden költség; hanem a bökkenő az, hogy 1) Törökországban holtak testeit horgatni és elszállítani főbenjáró bűn, úgy hogy csak éjszaka, lopva lehetne valahogyan megenni; de 2) még legyőzhetlenebb akadály az, hogy a francia szerzetesek, a lazaristák, a kiknek templomában nyugsznak a szent hamvak: semmi áron oda nem engedik azokat, mert templomuk ezáltal legnagyobb nevezetességét elvesztené s megszűnnék zarándokhely lenni.

Ők azt állítják (és ebben, valljuk meg, van is igazuk,) hogy Rákóczy és Zrínyi Ilona hamvainak őrzésére a vegrendelet értelmében nekik van joguk, s ők e joguktól semmiképen és semmi árért nem állanak el, mivel Rákóczy az ő nagy királyuknak, XIV. Lajosnak szövetségese, védenoze és nejeről rokona is vala.

Ez mind igazi!

Eleget tárgyaltam én a lazaristákkal e miatt, — de a hamvak kiadásáról ők hallani sem akartak és akarnak. (Az is sok bamba berült és nagy kegy volt tőlük, hogy 1889-ben a sirt felnyitni és megvizsgálni a hamvakat, természetesen, a legnagyobb titokban, nekem, mint a nagy fejedelem történetírójának s barátomnak Fraknoi püspök urnak megen-

gedték, a mint könyvemben megírtam. Többre menni nem lehet velök.)

Igy állván ezen ügy. Asszonyom, a nagysád és más lelkes honleányok felajánlott nemes buzgalma — fájdalom, — céltalan! stb. stb. Alázatos szolgája: Dr. Thaly Kálmán, orsz. képviselő.

H I R E K.

A becsületesbíró.

Ezt a czímet viseli Zivuska Jenő tragédiája, melyet a Magyar Tudományos Akadémia tegnapi ülésén a Teleki díjjal megkoszorozott,

Az egy hét óta tartó vitának vége szakadt a legfelsőbb fórum döntött. Zivuska Jenő darabja 100 aranyat nyert s színre kerül a Teleki pályázat szabályai értelmében a Nemzeti Színházban.

Igazi örömmel fogadjuk e hirt s tisztaszból gratulálunk a fiatal írónak, Örömmünket pedig fokozza az a tudat, hogy Zivuska Jenő diadala csufos veresége annak a czopfos hadnak, mely már szinten bosszantóan akarja a magyar irodalmat dominálni.

Elvégre szép dolog az a 100 arany is, no meg a nemzeti színház előadása, de legszebb lenne az, hogy a protekció nélküli igaz tehetség kapta meg a koszorúval megérdemelt jutalmát.

Zivuska Jenőt egy csapásra híres emberré tették és azt hiszem, ez faj a czopfosoknak legjobban. Ők, a kik évek hosszú sora óta stréberkednek, az irodalmat csak eszközüül tekintik, ma meggyőződhetnek, hogy annak az időnek, a mikor gond nélkül tudtak boldogulni vége van — kezdődik a becsületes munka korszaka. Zivuska Jenő diadala ennek a legpregnansabb bizonyítéka.

Nem használjuk azt az elkoptatott frázist, hogy Debreczen büszke lehet, mert ime diadalt aratott egyik szülőtte — de ezzel elleutétben azt hirdetjük, hogy Zivuska Jenő lehet büszke diadalára. Azt is elmerjük mondani, hogy ezt az igazán megérdemelt diadalt nem irigylitőle egy becsületes ember sem, s az lehet óhajta mindenkinek, hogy csak haladjon előre!

Ha most diadalt tudott aratni a stréberék ellen folytatott küzdelemben — a jövő csak biztatón int feé!

Becsületes ember munkájának mindig meg lesz a kellő jutalma.

(s.)

* **Az izr hitközség bajai.** A D. R. U. nyomán közöljük az alábbiakat: Deák Ferencz utcai monumentális templom, egyike a vidék legszebb zsinagógáinak, súlyos adósságba jutatta a debreczeni izr. hitközséget, Bizonyosan tisztába volt vele mindenki, hogy a tetemes építési költségeket a zsidókat jellemző hagyományos hitbuzgóság és ádozatkészség fogja fedezni. Annak idején csaknem egyhangulag határozta el a hitközségi közgyűlés e pompás templom építését s ki gondolta volna, hogy a város egész örvendezése között felszentelt templom pár év múlva szakadás szélére juttatja a tekintélyes, előkei hitközséget. Pedig ma úgy áll a dolog, hogy a hitközséget terhelő adósságok miatt főemelt kintuszadók tulságos magassága igen sok hitközségi tagot elkeserített s ezek azzal fenyegetőznek, hogy felekezetenküliek lesznek, ha lejjebb nem szállítják az adójukat. Értesülésünk szerint

ilyen czélzattal ívet köröznek s azt már eddig százhuszan irták alá. Mi sajnálkozva és aggodalommal nézzük ezt a mozgalmat, mert az effele jelenségeket általában véve veszedelmesnek tartjuk. De reméljük, hogy az izr. hitközség eljárósága, mely olyan buzgó tevékenységet fejtett ki a templom és iskola, valamint más kulusz és kultur intézmények létesítése körül, — mihamarabb megtalálja a módot az elégtelenség lecsillapítására.

* **Közülések.** Az István-gőzmalom társulat munkasai Önképző és segélyző köre Ápril hó 2-án Husvét első napján d. u. 2 órakor R e n d k i v ü l i k ö z g y ü l e s t tart, saját helyiségében, — melyre a kör alapító, parló és rerdes tagjai ez uton is meghivatnak, — az elnökség.

Az iparos ifjuság önképző egylete f. évi ápril hó 9-én d. u. 3 órakor, saját helyiségében (Hatvanutca 1576 sz. a. emelet.) tartja évi reudes közgyűlését, melyre a tagok és érdeklődők ez uton is meghivatnak. Debreczen 1899 márcz. hó 26. Az elnökség.

* **Tragédia.** A debreczeni rendőrség ma a reggeli vonattal egy közveszélyes őrtöltet szállított fel Budapestre a Lipómezőre, A szerencsétlen ember elméjét örök homály borította el és nincs reá remény, hogy egészségét visszanyerje.

* **Petőfi emlékezete.** Az Erdélyi Irodalmi Társaság márc. 25-én tartott felolvasó ülést Petőfi emlékezetének szentelte. — Dr. Szamosi János, a társaság alelnöke, megnyitó beszédében érdekesen rajzolta a magyar Tyrtheas alakját és költői egyéniségét. Majd Szász Gerő tartott magas szárnyalású beszédet Petőfi haláláról. Sebesi Samu olvasott föl azután a szabadságsarcz idejéből merített tárgyú, poétikus elbeszélést, melynek színhelye a segesvári csatater. Végül Felszeghy Dezsőnek Petőfihez vonatkozó költeményét olvasta fel Versényi Gy. A nagyközönség lelkesen ünnepelte az 50 évvel ezelőtti csatateren elesett költő emlékezetét s a felolvasásokat megtapsolla.

* **Bucsznak a színészek.** Virágvasárnap elmúltával egyenként telbucsznak azok a színészek, kiket szerződésük másfelé visz. Pénteken lépett fel utóljára M e z e y Andor, a kiváló baritonista, akinek távozását őszintén sajnáljuk. Tegnapi családjával együtt elhagyta Debreczen városát. Ma távozott Csaky Ferencz a népszimű énekes, aki, mivel hirtelen kellett elutaznia, ezen az uton köszöni meg jóbarátainak és a nagy közönségnek iránta tanúsított jóakarátát jóindulatát, és szíves pártfogását. C s á k y Győrré utazott, hogy megkezdje működését D o b ó Sandor színtársulatánál, akihez egy éves szerződése köti. Ma este az »Országgyűlési szállás« című vigjátékban bucsznak el O d r y Árpád és Szentés Janos. Az előbbi M a k ó Lajos temesvári, utóbbi M i c s e y kecskeméti színgazdátához szerződött.

* **Öngyilkos tanító.** D. Szabó Lajos, d e b r e c z e n i születésű, hódmező-vásárhelyi ev. ref. tanító föbelötte magát s azonnal meghalt. A mindenek által kedvelt, becsült fiatal embert a hódmező-vásárhelyi ref. tanítótestület nagy halotti díszszel temettette el s óriási néptömeg kísérte ki utolsó útjára. Az alig 33 éves fiatal embert a szerelem hajította kora siri ágyába. Egyetlen testvére S z a b ó Miklós h.-bőszörményi lakos, nyomdász sirtája váratlanul bekövetkezett halálát. A derék, fiatal tanító tragikus halála H.-M.-Vásárhelyen nagy részvetet keltett.

* **A részegség következménye.** Sokáig megfogja érezni a pálinkázás következményét Varga Lajos sámsoni lakos. Tegnapielőtt délután erősen bepálinkázott állapotban i yekzett hazafelé. Amint a sámsoni határba érkezett hirtelen elfogta a mánor, e szédült s önkívületi állapotban elterült az országot közepén. Már sokáig feküdt a földön, midőn egy

szeker vágta
látszik a szű
dön fekvő em
nére fordult
csaja élő em
Azonnal meg
segítségével
lábát eltörte
sérülést okoz
kére és r
A szerencsétl
lőség.

* **Meg**
nyí levelező
birtokos tany
mikor egy c
vitte, a légve
a tűz jobb k
nyira összeé
kellett. Most
ápolja.

* **Haj**
ügye. Hajd
köve kező ál
Lépten
Szoboszlón
2 udvaron.

Takony
Bőszörmény
2 udvaron,
Rühkő
házon 1 ud
Nadudvaron
4 udvaron.

Sertés
ron, H. Nar
nyon 1 ud
összesen 4

* **Kös**
A debrecze
sület igazga
az a abb m
Igazgatóság
kért, melyek
alapját gyar
István Gőz
czeni első
karék pénz
kor. Takaré
czen, 1899

* **Ra**
velezőnk ir
között Faje
buszerző k
megállott s
levo Fajern
riteni aka
Fajerné kö
kaja nyics
linkaért, de
elégedtek
és az ott t
azután ped
Fajernének
te kutya, n
czébe, ott
sőt pálinká
nyitva hag
még minde
voztak. Cs
szobába zá
a csendőrs
A csendőrs
rabiókat B
gyes szem
szalóki kir

* **Eg**
erényvel
rónó, az a
nagy assz
bókezűség
szegényekr
l i ó f o
t e t t m
czélzattal,
fejében ad
szokat mi

szeker vágatva közeledett felé. A kocsi úgy látszik a szürkületben nem vette észre a földön fekvő embert. Csakis egy nagy zökkenésre fordult hátra s rémülve látta, hogy kocsija élő ember testén ment keresztül. — Azonnal megállott és az arra járó emberek segítségével az elgázolt embert, — a kinek lábát eltörte, — altestén pedig igen súlyos sérülést okozott a kocsi, — feltette a szekerre és rögtön hazá szállításra. — A szerencsétlenségért senkit sem terhel felelőség.

*** Megsütötte a félkezét.** H.-bőszörményi levelezőnk írja, Molnár Gábor Lada Janos birtokos tanyása tüzet rakott a kertben és amikor egy csomó rőzsét felgyújtott s tovább vitte, a légvonat a tüzet ruhájához csapta és a tűz jobb karját, különösen a kezefejét annyira összeégette, hogy ezt a kezét amputálni kellett. Most a h.-bőszörményi városi orvos ápolja.

*** Hajduvármegye állategészségügye.** Hajduvármegyében a múlt héten a következő állatbetegségek fordultak elő:

Léptene: Dinnyesháton 1 udvaron H.-Szoboszlón 1 udvaron, összesen 2 községben 2 udvaron.

Takonykór: Földesen 2 udvaron, H.-Bőszörményen 1 udvaron össz. 2 községben 2 udvaron.

Rühkór: Földesen 2 udvaron, H. Hadházon 1 udvaron, H. Szoboszlón 1 udvaron Nadudvaron 1 udvaron összesen 4 községben 4 udvaron.

Sertésvész: H. Bőszörményben 2 udvaron, H. Nanáson 1 udvaron, Püspök Ladányon 1 udvaron, Szováthon 33 udvaron, összesen 4 községben.

*** Köszönet jótékony adományokért.**

A debreczeni kereskedelmi Betegsegélyző-egyesület igazgatósága halás köszönetet fejezi ki az a több megnevezett Intézetek Tekintetes Igazgatóságának azon nagy lelkű adományaiért, melyekkel a kereskedelmi kórház építését alapítványi kegyesek voltak, u. m.: István Gózmalom Társulat 400 kor., debreczeni első Takarékpénztár 80 kor., Alföldi Takarékpénztár 20 kor., Közgazdasági bank 20 kor., Takarékpénztár és Hitelintézet 10 kr. Debreczen, 1899 márcz. 25. Mayer emil elők.

*** Rabló parasztok.** Mint t.-roffi levelezőnk írja e hó 25-én délután 5—6 óra között Fajer Izráelnek t.-roffi határban levő buszerző korcsmája előtt két paraszt ember megállott szekerével és az egyedül otthon levő Fajernét fenyegetőzések között kényszeríteni akarták, hogy adjon nekik palinkát. Fajerné könyörgött, hogy ne bantsák, palinkája nincs, mert az ura most van oda palinkáért, de a garázda parasztok ezzel nem elégedtek meg és be mentek a söntésbe és az ott talált egy korsó palinkát kiittak azután pedig az időközben a szobába zárkózott Fajernének oda kiáltották »ki ne merj jönni, te kutya, mert meghalsz« és lementek a pinczébe, ott a hordót csapolták meg, egy korsót palinkával megtöltöttek, a többit pedig a nyitva hagyott csapon kieresztették és miután még minden összetörhetőt összetörtek, eltávolították. Csak ekkor mert a gyermekeivel a szobába zárkózott Fajerné kijönni és azonnal a csendőrségre ment a feljelentést megtenni. A csendőrségnek sikerült azután a garázda rablókat Bauer Ferencz és Kaldenekkar Friegyes személyében kinyomozni és az abad-szalóki kir. járásbíróhoz bekísérni.

*** Egy nő ismét a jótékonyaság magas erényével megaranyozva** — Hirsch bárány, az a jótékonyaságáról világszerte ismert nagy asszony, aki legújában ismét fejedelmi bokerüszeggel gondoskodott a magyarországi szegényekről. A nagybeteg urinó egy millió forintos alapítványt tett magyarországi szegények javára, olyan célzattal, hogy annak évi kamatait kölcsönök fejében adják a szegény folyamodóknak, kik azokat minden kamat nélkül s akármilyen ki-

csiny részletekben fizethetik vissza. A kölcsön nem lehet kisebb 50 frtnál és nem haladhatja túl a 300 frtot. Eddig sok öntudatos szegény embert az tartott vissza attól, hogy a budapesti báró nevét viselő jótékony irodához, — mely 19 év óta évenként 120.000 frtot oszt ki szegények és szűkölködők között felekezeti különbség nélkül forduljon, hogy a segélyt adományképen adják és nem kölcsönképen. A nagylelkű jótévő ezen akar segíteni új alapítványával, melyet a magyar királyi vallás és közoktatásügyi miniszter kezébe teszi le, melyre a kezelő kuratorium tagjai ő nevezi ki. Hogy az alapítvány létrejött, nagy érdeme van a pesti izr. jótékony öngyűjtésének és különösen aleloknőjének Herzl Maria urnőnek és az egylet igazán érdemes titkárnak, Forrai Gábornak, kiknek abban is nagy részük van, hogy br. Hirschné a pesti izr. öngyűjtésnek lehetővé tette, hogy egy új, az eddiginek méreteit kétszeresen felülmúló leányárvaház építésébe belekaphatnak, melyben he yet talál a majdan létesítendő zsidó tanítóképző is. Az egymillió alapítvány, mint-hogy a kölcsönök, miket csak jótállók mellett fognak kiadni, ha apró részletekben és kamat nélkül is, visszatérülnek — természetesen nem marad meg egy milliónak. És ha az első évben csak 40.000 frtot adhatnak is, 14 év múlva már két, 28 év múlva már 4 millióra rugó apró kölcsönökkel segíthetnek majd a magyarországi szegényeken származási és felekezeti különbség nélkül.

*** Sándor szerb király és a csárdás.**

Báró Waecker Gotter Lajos belgrádi nemet követ márczius 23-án fényes táncestélyt rendezett. A háziasszony, született Pejacevich Leonie vendégeit igazi magyar vendégszeretettel fogadta. A táncestélyen jelen voltak: Sándor szerb király, Milan király, az egész udvar, a diplomáciai kar és a szerb társasélet előkelőségei. A bált, melyen a tánczrendezés Kun báró, az osztrák-magyar követseg tanácsosának ügyességét dicsérte, Sándor király nyitotta meg. Egyik legérdekesebb mozzanata a bálnak a csárdastánc volt, melyet a budapesti főúri társaság leranduit tagjai lejuttak el a király kívánságára. Forgách Antal gróf Duka Geza báróné szül. Nikolics barónéval, Piret Gyula báró pedig Lónyay Margit grófnéval táncolt.

*** Tűz egy h.-bőszörményi tanyán.**

Boros Tamás bőszörményi lakos zeleméri tanyáján, a Sóvágó lapos mellett e hó 14-én éjféli 10 órakor tűz ütött ki, a mely másnap, 15-én d. u 3 órakor ért véget. Egy kazal gyeper sarju széna — mintegy 15 kocsi rakománya — égett el a tanyaépülettől keletfelé 20 méter távra. Az oltásra alig volt víz, mert a lapos kiszáradt s csak a tanyai kutból lehetett volna vizet meríteni, ha lett volna, a ki oltson, mert a tanyán ekkor nem volt künn senki. A tulajdonos otthon feküdt s fekszik ma is betegen, a tanyás meg a felesége halála után elköltözött a tanyáról. — A tanyaházat is csak az mentette meg, hogy északkeleti szél fúrt, s a pernye nem a ház felé vitt. — A rendőrség és csendőrség együttes vizsgálata azt állapította meg, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. — A tettest nyitott tárgyakban is. — A széna az Adriánál volt biztosítva 168 frt 75 kr-ra, melynél azonban most többet ért a széna s így Boros Tamás meg e két összeg megtérítése mellett is kárt vall.

*** József Ágost főherczeg száz forintot**

adott a gödöllői Erzsébet szobor javára.

*** Myilvános nyugtató és köszönet.**

Az építő iparos tanoncok jutalmazására adakoztak: Serli Ede az egyesült építő iparosok alapítványa kamatjának egynegyed részét 12 frt 52 kr, Horváth és Bicó czég 10 frt, Kovács Gyula, Zelinger Ede 2—2 frt, Bisotka G., Stégmüller Árpád 2.50—2.50. Az I. takarékpénztár szegény tanulók eszközökkel ellátására 10 frt. Blaskovics Mihály a lakatos tanoncok számára 2 frt 50 krt tett le. Fogadják adományaiért a felügyelőbizottság s az érdekl. tanoncok nemében halás köszönetem. Dóczy Gedeon, ip. tanoncziskolai igazgató.

*** A soproni kétfejű sas.** Dr. Fried

Adolf soproni ügyvéd beadványt intézett a városhoz a város tornyan és a város pecsét-czimerében levő kétfejű sas eltávolítása iránt, amely régen e városnak a magyarországi závaros viszonyok idejében került oda s maradt ott Magyarországuk ugynevezett külön államisága korában is mindezeideig. A közgyűlést előkészítő tanács tegnapelőtt délután Simon Ödön főispán elnöklése mellett foglalkozott az ügygel s rövid eszmecsere után azt javasolta, hogy az indítvány elutasító vélemény nyeltesztessé a közgyűlés elé. Kiváncsian várjuk a közgyűlést, hogy Simon Ödön és elvtársai mivel indokolják, majd a közgyűlés előtt javaslatukat.

*** Nagyidők tanuja.** Vécsey István ügyvéd, megyebizottsági tag 81 éves korában tegnap Nagy-Becskereken meghalt. Vécsey a szabadságharcot mint honvéd főhadnagy küzdötte végig s később osztrák fogházban is volt. A nagy-becskereki református egyháznak ő vetette meg az alapját, melynek haláláig főgondnoka maradt. A torontamegyei takarékes hitel banknak igazgatósági tagja volt. Vécsey érdeme volt továbbá, hogy annak idején megalakult Nagy-Becskereken a Deákpart, melynek az elhunyt hosszú időn át elnöke volt. A temetés igen impozans volt, részt vettek többek között Csarossy Bela, Papp Geza és Demkó Pal országgy. képviselők, a Gyertyánffy és Daniel családok, az összes hivatalok és testületek.

*** Magyar találmány:** Perényi József dr. kecskeméti szőlőbirtokos, főrealiskolai tanár és Vész Bela vasuti mérnök új gyümölcszállító-waggon berendezésének tervezetét nyújtották be a kereskedelmi miniszterhez és a magyar államvasutak igazgatóságához. A berendezés oly czélszerű, hogy nemcsak a legnagyobb távolságra szállítandó törékeny és puha gyümölcsöt óvja a rázkódástól, törődéstől, hanem az eddigi kosárrendszert megváltoztatja a czélszerűbb negyszögletes ládarendszerre. Mint az »Erdélyi Gazda« értesül, az első próbaszállítást az idén már a megyével megteszik, még pedig a legnagyobb gyümöcstermelő helyről, Kecskemétről Berlinig és Hamburgig. A berendezésről már a franciaia keresk. miniszterium is kérdezősködött, a miért is a magyar államvasutak igazgatósága a párisi kiállításra egy teljes waggon berendezést fog kiküldeni, kis modellben pedig a szőlőszeti kiállításon a földmívelési miniszterium fogja bemutatni.

*** Bankettező nők.** Hadházi írja tudósítónk, hogy a márcz. 15-iki ünnepélyekben az ottani nők is tevékeny részt vettek. Nemcsak nappal ünnepeltek, hanem este több mint husz előkelőbb magasháznál rendeztek örömvacsorákat, melyeken csakis nők vettek részt, míg a férfiak a nagyvendéglőben banketteztek. — Más helységekben bizony csak annyi jut a hazafias örömmünnepből a nőknek, hogy zsörtölődjenek a jó késő (vagy másnap nagyon korán) hazatért férjekkel. De hát ennek is ok az okai.

*** Az egyedül kollekes izü és legkellemesebbnek elismert természetes hashajtószert a Ferencz József keserűviz, a melyből dus gyógyhatásos tartalmánál fogva, mint rendszeres adag egy boros poharral reggel ehgyomorra véve elégséges.** Ezen hazai vizet 10 világhiállításán 10 aranyéremmel tüntették ki. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Színház.

Egy párisi regény.

Ujházy Ede tegnapi 2-dik vendégjátéka ismét megtöltötte a színházat érdeklődő közönséggel. Egy párisi regény — Feuillet Oktáv e romantikus darabjában kötötte le a közönség figyelmét s ragadott magával minden-

kit mesteri alakításával. Chevrial báró szerepét játszotta igazi reális felfogással s azzal az igazsággal, mely Ujházyt nagygyá tette. A közönség lelkesen tüntetett a mester mellett, felvonások után számtalanszor hívta a lámpák elé.

A többi szerepök közül Follinuszné, Szabó Irma, Fay Flóra, Tanay, Odry, Makray és Fenyery érdemelnek elismerést.

Az eperjesi saison vége. Kis Pál szingizató tegnap tartotta utolsó előadását. A közel 3 hó óta itt időzött társulatot a közönség élénk támogatásban részesítette.

P. Vida Etelka Szabadkán. Az »Egyetértés«-ből vesszük át a következő sorokat: Mint tudósítónk táviratozza, tegnap a szabadkai városi színházban P. Vida Etelka asszony, a fővárosi közönség által is jól ismert primadonna lépett fel, Planquette bájos operetjében, Rip Ripben.

A művész Lisbeth szerepét énekelte, azonkívül mint betétt Massanet Tanette menyegzője cz. dalművéből a csalogánydalt. A művész gyönyörű énekével, kiváló játékaival óriási tetszést aratott. A zsúfoltság megtelt színház közönsége az egész előadás alatt folytonos ovációkban részesített. Altalános az óhajlás, hogy a művésznőt a társulat részére megnyerjék.

A Teleki pályázat nyertese.

— Zivuska Jenő tragoédiáját az akadémia megkoszorúzta. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márcz. 27.

Az akadémia összes ülése ma délután döntött a Teleki-díj ügyében, mely az idén tudvalevőleg nagy port vert fel. A bíráló bizottság ugyanis a 100 aranyat egy Debreczenben már színe került pályaműnek ítélte oda, de hogy a darab színe került, azt a bizottság csak döntése után tudta meg.

Kiadják-e mégis a díjat, vagy nem? e kérdés fölött kellett ma döntenie az akadémiaának.

Az ülésen Szily Kálmán főtitkár ismertette az ügyet.

Gyulai Pal kijelenti, hogy a darabot a szerzője — úgy látszik — színehozzatala óta átdolgozta. Kétségtelen, hogy a darab mennyire fölülte áll a többi pályaműkénél, de mégis sajnálattal emelt fölaltak állást, hogy ne a díj a ki a díjat mert a pályázati feltétel, hogy t. i. a pályázat titkos be nem tartott.

Szily Kálmán közvetítő indítványt ad be. Minthogy a pályázati feltételek a jelen esetre egész világosan nem rendelkeznek, adják ki a díjat, de utasítsák az illető alosztályt, hogy a pályázati feltételeket revidiálják.

Pauler Tivadar a Gyulai álláspontját teszi magáévá, s különösen azt hozza fel, hogy a nemzeti színház, melynek a nyertes darabot joga van először előadni, ily módon elesik etől, mert a darabot már másutt előadták.

Rákosi Jenő hosszabb beszédben felelt a felhozott kifogásokra. A Nemzeti színházra mindig disz az, ha egy koszorúzott darabot előadhat.

Semmi se határoz az, hogy előadták-e már évekkel előbb valahol a vidéken s kérdés, hogy azt, amit előadtak egy igen kis publikum előtt egyszer kétszer, bir-e az irodalomba való belépés jelentőségével?

A darab magasán kiemelkedik pályázó társai fölött s föntartja véleményét, hogy a jutalmat ki kell neki adni.

Heinrich G. kijelenti, hogy ő olvasta a »Debreczen« cz. lapban a darab 3-dik felvonásának egy részét. Ez a darab előadása előtt jelent meg ott. — Összehasonlította a mostani pályaművel s konstatálja, hogy egészen küönbözik ettől. Nem csak azért, mert akkor prózában volt a darab írva, hanem kifejezéseiben is. Rákosi álláspontját teszi magáévá.

Erre szavazás következett. 16 akadémikus a díj kiadása mellett, 3 pedig ellene szavazott. Mikor a jelíges levelet felbontották, abból ez a név került elő: Zivuska Jenő erdőgyakornok.

Továbbá döntöttek a Raskó-féle pályadíj fölött is. A 100 frtot a Vadaskodó cz. költemény kapta meg, melynek szerzője Palágyi Lajos.

IRODALOM.

Három füzet küldetett be szerkesztőségünkhez:

»Petőfiről« írta s a »Petőfialkőr 1857. évi márczius 15-ikén tartott emlékünnepején felolvasta Dr. Benedek János. Előszóval Komlóssy Arthur látta el. 16. l. a városi nyomda csinos nyomása. Színes és figyelmeztetéssel ellátott borítékban. Ára 10 kr. a mely a »Petőfialkőr« zászlóalap javára szolgál. A czelért mindenekfelett pedig a remakú megírt és felolvasott beszédert ajánljuk mindenkinek megszerzését.

»A Debreczeni pénzügyi tétetek ismertetése« szerkeszti és kiadja Lovász János a »debreczeni első takarékpénztár« tisztviselője 37 lap és színes borítékban ára 30 kr.

Ugyancsak 16 oldalon jelent meg a »Debreczeni Dalegylet 1898 évi jelentése« Márk Endre elők és Krasznai Ferencz titkár aláírásával — mérleggel és az 1898-iki adományozók nevsorával. Igazgató választmányi tagok:

Partolótagok közül: Aczél Géza, Vecsey Imre, Oláh Karoly, Dobieczyk Sándor Kovács Mihály, Körner Adolf, Roncsik Lajos, Horvath János, Varga Lajos, Vetéssy Béla.

Működőttagok közül: Pápay János Tikos József, Donogán István, Szantz Sándor, Engeszer József, Tóth Imre, Curka István, Zong János, Boross Lajos, Patay György, Szilágyi János, Dr. Lang Sándor, Nagy András, Kis Sándor, Hegedűs János, Kovács János, Bucsay István, Bódogh Gyula.

Elnök: Márk Endre, Alelnök: Dr. Magos György, titkár: Krasznay Ferencz jegyző: Péter Gábor. pénztáros: Bardos Géza, gazda: B. Szilágyi Imre, seg. gazda: Szaicz Marton, zászlótartó: Torday Gábor.

Atisztviselők közfelkiáltás szallattek megválasztva.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

Kőbányai sertéspiacz. Márczius 25. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kgon felüli 47 $\frac{1}{2}$ —48 kr. Közép (páronként 300—400 kg. sulyban) 47 $\frac{1}{2}$ —48 kr. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 51—51 $\frac{1}{2}$ krig. Fiatal közép (páronként

251—320 kl.) 49—50 krig. Fiatal könnyű páronként 250 krig terjedő sulyba. 48 $\frac{1}{2}$ —49 kr. Szerbiai: nehéz (páronként 260 kg. felüli sulyban) 49—50 krajczárig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban) 49—49 $\frac{1}{2}$ krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 47 $\frac{1}{2}$ —48 krajczárig

Sertéslétszám: 1899. évi márcz. 25-én — volt készlet 33.102 darab, 1899 márcz. hónap 25-én felhajtott 723 drb, 1899 márcz. hónap 26-ik napján elszállított 911 drb, 1899 márcz. hó 27-ik napjára maradt készletben 32.914 darab. — A hizott sertés üzlet iránzata változatlan.

Budapesti gabonatözsde.

ár. 27.

készaruizlet hivatalos árjegyzései a következők:

Búza	Műs	Ar 100 kg.		100 kilogramm ára	
		frttól	frtig	frttól	frtig
Bánsági	ó	76	—	80	00. 0—00. 00
	>	77	—	81	00. 00—00. 00
	>	78	—	82	—
Tiszavidéki	ó	79	9.70—9.80	80	10.40—10.45
	>	76	9.95—9.90	80	—
	>	77	10.—10.05	81	00. 00—00. 00
Festvidéki	ó	78	10.15—10.20	82	10.35—10.40
	>	79	9.90—10.20	—	—
	>	79	10.05—10.—	80	—
Fehérmegyei	ó	76	10.15—10.10	81	10.30—10.40
	>	78	10.25—10.25	82	—
	>	79	9.85—10.35	—	—
Bácskai	ó	76	10.—9.95	80	—
	>	7	10.10—10.05	81	00.—00.—
	>	8	—	82	00. 00—00.—
Észak ma:		7	—	—	—
		7	—	80	—
		79	—	81	—

	Mn. hekt.-ben	Ar kilógram
Búza elsőrendű	uj 70—72	7.85 7.95
» másodrendű	—	7.75 7.85
Árpa takarmánynak	» 60—62	6.20 6.55
» égetni való	» 62—64	6.60 7.40
» serfőzdei	» 64—66	7.60 8.40
Zab	» 39—41	5.80 6.15
Tengeri bánsági	» uj	4.65 4.70
» más nemű	»	—
Repce bánsági	»	4.15 4.30

CSARNOK.

Csülök Jakab.

Irta: Móra István.

I.

Téli kereset: vékony kereset, bajos megfogni belőle: csak éppen ha a nagyja szükségét ellátja belőle az ember. Mert ha egy nap, két nap akad is munkája, — utána tizig se, Kenytelen a kevés kis készből élni, úgy, hogy mikorra szent Mátyás szele elfújja a havat, alig a fele-szallonnacska, alig a harmada zsirocskaja van már az adventon leölt malacznak, de még a kenyérnek való is csak annyi, hogy ide s tul a boltba szorulunk lisztért.

— Jaj, de az énnekem már a legesleg-nagyja gondom, — agóskodik a szegény napszünk ember felesége, — hogy miből is vászunk az idén megint egy malaczkát. Most volna pedig még jó, mig az idő ki nem ereszt; most még olcsóbb.

— Majd csak ad az Isten még más al-

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhöz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárjai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító).

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat s színekben

Első magyar általános biztosító társaság Budapest.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörésbiztosítási üzlet. KIADÁSOK. Negyvenegyedik évi zárszáma 1898. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK', listing various insurance categories like 'Tűzbiztosítás', 'Szállítványbiztosítás', 'Jégbiztosítás', and 'Betörésbiztosítás' with their respective financial values in forints and kr.

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. TEHER.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER', listing assets like 'Elhelyezett tőkepénzek', 'Részvényalapítók', and liabilities like 'Külföldi adósság', with financial values in forints and kr.

II. Élethbiztosítási üzlet.

Harminchatodik évi zárszáma 1898. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK', listing insurance categories like 'Törlesztett kötvények díja', 'A múlt évből áthozott díjtartalék', and their financial values in forints and kr.

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. TEHER.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER', listing assets like 'Értékpapírok', 'Díjtartalék', and liabilities like 'Külföldi adósság', with financial values in forints and kr.

Budapest, 1898. december hó 31-én. Az igazgatóság: Bárány Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor. Szende Károly, aligazgató.

XXX. Ugron é... (S. B.) lyói válas... képvisel... szerte... táviró, ok... helyt csak... Vallju... Gáborért n... multja ne... melyre m... hatnánk, s... ismerni, ... alanyi ér... befolyást... Megh... egyéni ké... jezzük ki... képessége... Még... országse... egy korm... fog megte... adalmask... 67-es ala... év óta az... meggyeng... nem tartj... sokkal m... tunk a m... hogy: s... tására sz... Az... A fia... ablaknál... szorítva... halkan ke... után ideg... sen össze... — Meg kell... Karo... ruha volt... sugár al... azok közz... ken nyom... Most... gyötörte... lyos, foly... valamire... kell lenni... nyével... got követ... Hirt... kintettel... mert ugy... cselekvés... és össze... fájdmáb... még egy... az oka? — fejére!